

היקום „חיל-משטרה“ בינלאומי ?

שאלת „המשטרה הבינלאומית“, כפי שרבים נוהגים לקרוא לאותו חיל-צבא מוצע, שיעמוד לרשות ארגון האומות המאוחדות בביצוע החלטותיו ובהדפסת נסיונות התוקפנות בעולם, הולכת ולובשת אקטואליות יתירה — אמ-כי אין בכך עדיין משום עליית הסיכויים להקמתו במהרה-בימינו. מצד אחד, מהלך-הבירורים הכללי, הן ב„ועדת-המטה הצבאית“ של המעצמות הגדולות, והן בוועדות „לאנרגיה האטומית“ ול„פירוק-הנשק הכללי“ דוקא מחרף את הברירה של „להיות או לא להיות“ לסדר-עולם מוסכם יכוח-ביצוע בינלאומי גם יחד; ומצד שני, התפתחות מצבים מקומיים — אך בעלי-ענין בינלאומי רחב — בכמה ארצות, מעלה (ואף מורידה) שורה של הצעות „תדרפעמיות“ להפעלת חיל בינלאומי לצורך פתרון מסוים זה או אחר. כך — לגבי בעיות הבטחת גבולה היבשתי (הצפוני) של יוון ומניעת התנגשויות ופשיטות בתחומי ארצה; כך — בשאלת שמירת גבולותיה של הודו: — החיצוניים (ביחוד מצפון-מערב, מצד אפגניסתאן וכלפי מרכז אסיה הסובייטית), והפנימיים, שבין שני הדומיניונים החדשים (ומכאן גם הצעה מורחבת — לשמש שלישי-מכריע בכל בטחונו הפנימי של חצי-האי הענקי, כירוש תפקידו של הצבא הבריטי בשעתו); וכך — בשאלת א.י., בה עומדות הבעיות, הן של ביצוע „פסק-הדין“ מטעם האומות-המאוחדות והן של הבטחת הגבולות ומניעת סכסוכי-השכנים גם אחר-כך, לאורך-זמן.

כפי שכבר נאמר, עשויות תכניות אלו לנבול גם לפני שפרחו. כזה היה גורלן של ההצעות ביחס ליוון והודו; ונראה, כי בדומה לכך הם גם רוב הסיכויים לגבי ארץ-ישראל. בכל זאת, עם כל הספקנות המוצדקת שבדבר, אין לומר כי לא תיתכן עתה כלל סיטואציה (למשל, של „איזון“ הדדי בין המגמות והשאיפות של מעצמות גדולות שונות), בה יעלה באופן ממשי על הפרק פתרון של הקמת חיל בינלאומי מגוון, אך בעל הוראה מרכזית מחייבת להטלת החלטותיו של הארגון הבינלאומי. עם כל דלות הסיכויים שבדבר, (ראה את הרשימה „גייסות בינלאומיים — כיצד ומתי“ — „מערכות“ מ"ב-מ"ג) מחייבת גם האפשרות המסופקת לעמוד, אם לא על הנעשה, הרי לפחות על המדובר בענין הקמתו של אותו „חיל משטרה“ בינלאומי. ברור הדבר, כי אחד הגורמים העיקריים ליכולתו, ומשום כך גם לתחומי-פעולתו והיקף-תפקידו של החיל-הבינלאומי יהיו גודלו והרכבו. והנה גילה דו"ח „ועדת-המטה“ למועצת הבטחון של האו"ם שזני של מגמות בהצעות השונות והבדלים אפייניים, הנוגעים לא רק לגודל הכוחות כי אם גם לגבי הדרך כיצד יסופקו אלה ע"י האומות השונות.

מבין, ישנה משמעות לדבר שארצות הברית הן שהציעו את הגדולה בתכניות, הנראית מושתתת על תפיסה פעילה ביותר של תפקידי ארגון האומות בשנים הבאות. מעריכים, כי לפי תכנית זו עלול להידרש — כשמונים לרשות האו"מ, בנכונות פעולה מתמדת — קרוב למיליון איש; נוסף להם: כ-3,800 מטוסייהפצצה וקרוב, וצי, המכיל, בין השאר, 3 אניות-מערכה, 6 נושאות-מטוסים וכמאתים ספינות-קרוב שונות, שלצדן שייטות של ספינות לתובלה ועליה-בחופים — במידה הדרושה כדי להעלות בכל תוף שיידרש לפחות את שש דיביזיות-הסער שיעמדו הכן לכך. בשולי תכנית זו מציינים, כי חיל משולב כזה יהיה שוה בכוחו לפחות (אם לא יעלה עליו), לכל חיל-התקפה-שהוא שהופעל במשך מלחמת-העולם השניה. שונה מכך היא הערכת-הצרכים הצרפתית. לא זו בלבד שהיא מניחה ביסוד החישוב חיל-צבא יבשתי קטן במקצת מזה שבהצעה האמריקאית, אלא שלפיה גם חטיבות-הצי צריכות להיות חלשות בהרבה באניות-משחית ובצלולות — מה שמקטין הרבה את ערכן הן לגבי „מלחמת השיירות“ והן לגבי ביצוע מסעות לשם עליה-בחופים.

ויצוין: המצומצמת שבכל התכניות היא זו של הממלכה המאוחדת, המציעה חיל-צבא בין 8 עד 12 דיביזיות-שדה, 1,200 מטוס, וכן חטיבות-צי שבחלק מהסוגים קטנות הן אף מאלו שבהצעה הצרפתית: 2 אניות-מערכה, 6 סיירות, 4 נושאות-מטוסים ו-24 ספינות-משחית.

רוסיה לא הציעה מלכתחילה תכנית כמותית מפורשת, אך ידועה היתה הנחתה העיקרונית: מכסות-חיל שוות מטעם המעצמות המשתתפות; לפיה — אף במקרה ש„חמשת הגדולים“ הם אשר יהיו (מחטיבותיהם הם) את „צבא-העולם“, בלי לדבר כבר על שיתופן של המדינות בעלות מקורות צבאיים צנועים יותר — נגזרות גיירות הגבלה המזרות ביותר על מסגרת החיל: מפני דלות-יכולתה של צרפת (או אנגליה) להקציב את כוח-האדם הנחוץ; או מפני אייכותלתה של סין להשתתף, נאמר, בחטיבות-השריון (ודומותיהן) יותר מאשר השתתפות „סמלית“ בלבד; — והלא אלה יהיו אף גם את גבול המכסימום להשתתפות שאר ה„ארבעה“, בכוח-אדם בכללו, או בסוגי החיל מסויימים שבתוך צבא-המשטרה. אכן, עצם הויכוח על היקפו ואופני הרכבו של „חיל-המשטרה הבינלאומי“ הציג ממילא, כפי שראינו כאן, גם את הקושיה על עצם אפשרותו.

באמצע ספטמבר נודע כי רוסיה הגדירה בהצעת משלחתה לוועדת המטה הצבאית את עצמת „חיל המשטרה“ — והצעתה קרובה למדי לזו של הממלכה המאוחדת. 12 דיביזיות-שדה, 1,200 מטוס, 5 או 6 סיירות — בלי אניות-מערכה או נושאות-מטוסים. ההבדל העיקרי כאן לעומת התכנית הבריטית הוא בהעדר אניות-מערכה או נושאות-מטוסים, — שהן הכלי המאפשר במלחמה חדישה עריכה מהירה של התקפה על אויב מרוחק.

אמנם, אין זה מן הנמנע שגם בלי שימצא הפתרון (על הצדדים הקונסטטוטציוני-ניים והמדיניים שבדבר) יושג במקרה זה או אחר של סכסוך או סיבוך מקומי מוגבל,

הסכם מיוחד בדבר כינון חיל-בינלאומי זמני, כבמקרה חבל הסאר בשעתו (בימי משאל העם, ב־1935); ודוקא במקרה זה מתקבלת על הדעת גם האפשרות של הרכבת חיל כזה מגופי-צבא שהמדינות הבינוניות שבארגון-האומות תוכלנה לספקם. אכן, אפשרויות כאלו מותנות טוב, בראש וראשונה, בזמניו-תו המפורשת של סידור מעין זה, ובמיעוט הסיכויים שתהיה כרוכה בכך הפעלת כוחות ניכרים במערכות-הממש בהיקף רחב ואגב אבידות ניכרות. כמובן, תיתכן גם הטלת ראשית-התפקיד על חיל-צבא משולב כזה, אם תמיכתן של חטיבות מצבא המעצמות האדירות בשעת הצורך, תהיה מובטחת לו מראש ללא כל ספק.

* * *

ענין רב-באישיותו של כל אחד מתשת האנשים שנתמנו להיות חבריה של „ועדת-המטה הצבאית“ של האומות-המאוחדות. חמישה אלה מייצגים את סין, צרפת, ברית-המועצות, הממלכה המאוחדת, וארצות-הברית. בחודש אבגוסט ישבראש בוועדת-המטה (לפי התור) הגנרל-לויט. בייאוס הצרפתי. במלחמת-העולם השניה פיקד הלה על חטיבה משוריינת ונפל בשבי הגרמנים, ברח משם לרוסיה והצטרף אל הגנרל-דה-גול באנגליה.

קדם לו כיו"ר — ביולי ש.ז. — גנרל-הארמיי (דרגה), המקובלת בכמה צבאות ועולה על זו של „גנרל-מלא“ באנגליה, „גנרל-קורפוס“ בצרפת, או „גנרל-קולונל“ ב־ס.ס.ס. — אך פחותה מזו של מרשל) הריינג'רין הסיני. קצין-צבא זה, שכיום הוא בן 57, התחיל את דרכו הצבאית בחיל-המהפכה בימי כינון הרפובליקה בסין, ועלה במהירות לתפקיד של מיניסטר-המלחמה (ב־1930) — משרה שהחזיק בה כמעט 15 שנה. בשנים האחרונות לכהונתו נודע כמשען הכוחות השמרניים שבקואמינטאן — ובמינויו לתפקיד-החוק היה נסיון-התפיסות מצד צ'נג-קאי-שאק כלפי האגף המתקדם. בספטמבר שנה זו שוב החזיקה ס.ס.ס.ר. בנשיאות הועדה, ונציגה בה הוא הלויט-גנרל אלכסנדר ואסיליאב (לא לערוב בוואסיליאבסקי, מי ששימש משך השנים האחרונות ראש-המטה הסובייטי), מפקד בעל נסיון הן בזירות-המערכה של מלחמת 1941/45, והן בעבודת-המטה.

אפייני הדבר, כי היושבראש הבריטי שבאוקטובר ש.ז. יהיה אדמירל — והוא סיר רותנאן מור, בן 61, אשר זכה בשעתו לאות „מיסדר-השירות-המצויין“ בעד אומץ לבו במערכת-יוטלנד, במלחמת-העולם הראשונה.

אם יעלו עניינים רבי-ערך על שולחן ועדת-המטה בנובמבר — הרי היושבראש שיצטרך לטפל בהם, יהיה ראש המשלחת של ארה"ב, הגנרל ג'וזף מקנארני, מ-חיל-האוויר של הצבא האמריקאי (אגב, מי שהיה המצביא הראשי של כוחות-הכיבוש האמריקאיים בגרמניה בשנות 47—1945). גנרל מקנארני, בן ה־54, שירת בשירות פעיל בשתי מלחמות-עולם, ומאז 1945 ירש את תפקידו של הגנרל איזנהאואר כ„מצביא על כוחות ארה"ב בזירה האירופאית“.

יש אולי לציין, כי מלבד אמריקה לא נשלחו לוועדת-המטה מנהיגי-צבא מהקבוצה המרכזית. (אשר לסין — כבר צוינו הנסיבות המיוחדות של המינוי), ויתכן כי יש בכך משום סימן לעתידו של מוסד זה, שהוא בגדר נסיון מתדוש.